- ġerarkija tan-normi kostituzzjonali
- ebda parti tal-Kostituzzjoni ma tmur kontra parti oħra
- kostituzzjoni ma tistax titqies li tikser il-konvenzjoni

FIL-PRIM'AWLA TAL-QORTI ĊIVILI

(Sede Kostituzzjonali)

IMĦALLEF

ONOR. GRAZIO MERCIECA LL.D.

ILLUM, 10 ta' Jannar 2023

Rikors Nru. 234/2021 GM

Avukat Dr Anna Mallia K.I.592159M

vs

(1) Il-Kumitat dwar il-Ħatriet tal-Ġudikatura;

(2) Il-Kummissjoni għall-Amministrazzjoni tal-Ġustizzja għal kull interess li jista' jkollha tenut kont li l-Kumitat dwar il-Ħatriet tal-Ġudikatura huwa sotto kumitat tal-Kummissjoni għall-Amministrazzjoni tal-Ġustizzja;

(3) L-Avukat tal-Istat

Il-Qorti,

Rat ir-Rikors ta' Dr Anna Mallia K.I. 592159M li permezz tiegħu wara li ppremettiet illi :

1. Skont l-artikolu 96A tal-Kostituzzjoni ta' Malta l-Kumitat dwar il-Ħatriet tal-Ġudikatura (minn hawn 'il quddiem, il-Kumitat) għandu jkun kompost mill-Prim Imħallef, minn żewġ membri eletti għal perjodu ta' erba' (4) snin minn fost l-imħallfin tal-qrati superjuri; membru elett għal perjodu ta' erba' (4) snin minn fost il-maġistrati tal-qrati inferjuri; l-Awditur Ġenerali; Il-Kummissarju għall-Investigazzjonijiet Amministrattivi (Ombudsman) u l-President tal-Kamra tal-Avukati.

2. L-Imħallfin fuq dan il-Kumitat huma l-Onorevoli Imħallef Tonio Mallia, l-Onorevoli Imħallef Edwina Grima eletti minn fost l-imħallfin tal-qrati superjuri u l-Maġistrat Dott Gabriella Vella eletta minn fost il-maġistrati tal-qrati inferjuri.

3. Meta ħarġet is-sejħa pubblika mill-Ministru għall-Ġustizzja, l-Ugwaljanza u l-Governanza fit-12 ta' Frar, 2021 dan il-Kumitat kien kompost skont ma titlob il-Kostituzzjoni u ġew ippubblikati wkoll diversi regoli, gwidi u dokumentazzjoni mill-istess Kumitat fosthom ir-*Rules and Guidelines for the Expression of Interest, Guidelines on Good Character, Personal Questionnaire* u *Authorisation and Consent Form*. Illi dawn id-dokumenti, regoli u gwidi saru mill-Kumitat qabel ma ħarġet is-sejħa għall-espressjoni ta' interess tat-12 ta' Frar, 2021.

4. Skont l-istqarrija maħruġa mill-Uffiċju tal-President ta' Malta nhar il-15 ta' April, 2021 kien hemm b'kollox disgħa u għoxrin (29) espressjoni ta' interess.

5. Skont ma jirriżulta mill-imsemmija stqarrija l-Maġistrat Gabriella Vella ġiet imsemmija bħala waħda mill-persuni li fl-opinjoni tal-imsemmi Kumitat kienet ikkunsidrata li kienet idoneja u meritevoli għall-ħatra ta' Imħallef fil-Qrati Superjuri. Dan ifisser li l-imsemmija Maġistrat issottommettiet, hija wkoll, l-applikazzjoni tagħha għal kunsiderazzjoni tal-Kumitat għal ħatra ta' imħallef, li hija membru tiegħu.

6. Dan ifisser li kien hemm membru mill-istess Kumitat li ssottometta l-applikazzjoni tiegħu quddiem l-istess Kumitat li hija kienet tifforma parti minnu għal kunsiderazzjoni tal-istess Kumitat biex hija tiġi rakkomandata lill-President ta' Malta għal ħatra ta' Imħallef.

7. L-imsemmija maġistrat qatt ma pparteċipat waqt l-intervista tagħha li kienu qegħdin isiru ħlief għal intervista qua kandidat u ġara għalhekk li l-intervisti li saru mill-Kumitat lid-disgħa u għoxrin (29) kandidat kollha saru mingħajr ma kien hemm membru elett minn fost il-maġistrati tal-qrati inferjuri kif jirrikjedi tassativament l-artikolu 96A tal-Kostituzzjoni ta' Malta.

8. Filwaqt li l-artikolu 96A tal-kostituzzjoni jindika x'għandu jiġri jekk il-Prim Imħallef, l-Awditur Ġenerali, il-Kummissarju għall-Investigazzjonijiet

Amministrattivi u l-President tal-Kamra jastjenu u /jew jiġu rikużati, mhux l-istess jista' jingħad għar-rigward taż-żewġ Imħallfin u l-Maġistrat.

9. Għal din is-sitwazzjoni ddeċieda l-Kumitat billi għamel regoli huwa nnifsu u b'hekk arroga għalih poter li ma kellux. **Dan għamlu billi fil-paragrafu sitta (6) taħt l-intestatura numru tmintax (18) (18(6))** intitolata Appointing Magistrates to Judgeship qal "*Where the Magistrate sitting on the JAC has him/herself expressed an interest in an appointment to judgeship, he/she shall not participate in the process leading to the evaluation and decision of his/her eligibility for appointment*".

10. Issa ġara li l-imsemmija Maġistrat mhux biss ma pparteċipatx fl-ebda intervista li saret u lanqas tista' tipparteċipa f'intervisti li għad iridu jsiru, u dan għal perjodu ta' sentejn mid-data ta' rakkomandazzjoni tagħha, u dan peress li l-istess Kumitat fl-istess Rules and Guidelines, qabad u ddeċieda li dawk li ma jintagħżlux mil-President jistgħu jiġu magħżula sa sentejn oħra meta dan ma joħroġ minn imkien mil-Kostituzzjoni ta' Malta. Li għalhekk insibu li skont ir-regola numru sebgħa (7) taħt l-intestatura numru ħamsa (5) ((7)), intitolata *Assessment of Candidates*, regola oħra maħluqa mill-Kumitat, "*Assessments are valid for a period of two (2) years. Before the lapse of the first two (2) years a candidate shall be required to confirm whether he/she remains interested in being appointed to judicial office and to complete the Confirmation Form (Appendix B). A new Questionnaire must be submitted prior to the expiry of the fourth year from the original application if a candidate continues to be interested in a judicial appointment after the expiry date. In that case a new assessment is undertaken by the Committee and a prior "recommended" assessment remains valid until the new assessment is completed. If the new assessment is different than the previous one, supporting comments must be provided by the Committee*".

11. Konsegwentement, il-Kumitat ma kienx u ma huwiex kompost kif trid il-Kostituzzjoni u allura kull deċiżjoni li ħa u għad irid jieħu fis-sitwazzjoni preżenti hija nulla u bla effett. Oltre dan, meta l-Kumitat iddeċieda li jmexxi mingħajr il-Maġistrat membru tal-Kumitat, huwa kien qiegħed imur kontra d-dettami tal-Kostituzzjoni u pprova jillapazza għal dan in-nuqqas billi għamel regolament hu meta ma kellu l-ebda jedd jew awtorita li jagħmel tali regolamenti.

12. Dan imur kontra dak li hu tassativament rikjest mill-Artikolu 96A tal-Kostituzzjoni ta' Malta stante li tali artikolu jagħmilha ċar li l-Maġistrat għandu jkun membru ta' dan il-Kumitat u għalhekk, ġaladarba din is-sitwazzjoni kienet ben magħrufa għal Kumitat, tant li għamel regola *ad hoc* fir-regoli tiegħu li tiddetta x'għandu jsir meta maġistrat li jkun membru tal-Kumitat japplika għal ħatra ta' mħallef, u dan qabel ma ħarġet is-sejħa għall-espressjoni ta' interess huwa messu talab lill-imsemmija maġistrat sabiex ma tibqax fuq dan il-Kumitat u terġa ssir elezzjoni għall-ħatra ta' Maġistrat ieħor minn fost il-maġistrati li ma għandux interess japplika għal kariga ta' Imħallef. B'hekk il-Kumitat kien ikun kompost kif suppost, skont ma trid il-Kostituzzjoni. Bir-regoli li għamel illegalment il-Kumitat huwa ġie li ċċirkonventa r-rekwiżiti tal-Kostituzzjoni u baqa' għaddej fil-proċess tal-

għażla, b'membru nieqes fil-Kumitat u baqa' jagħmel l-intervesti lil dawk kollha li applikaw għal ħatra ta' Imħallef.

13. Għalhekk ir-regoli li għamel l-istess Kumitat fil-kriterji għall-eliġibilita tal-ħatra ta' Imħallef mar *ultra vires* il-poteri tiegħu meta ppubblika il-*Judicial Appointments Committee – Rules and Guidelines* fosthom dwar il-kriterji għal eliġibilita għal ħatriet tal-Ġudikatura, dwar x'jiġri jekk Maġistrat li jkun membru tal-Kumitat japplika għal Imħallef u kif dawk li ma jintagħżlux mill-President ta' Malta għandhom sa sentejn li fihom jistgħu jiġu magħżula u dan meta l-Kostituzzjoni ta' Malta ma tagħtihomx poter jagħmlu dan. Oltre dan, il-funzjonijiet tal-Kumitat huma ben delinejati fis-sub-artikolu (6) tal-artikolu 96A tal-Kostituzzjoni u fl-ebda waħda minn dawn il-funzjonijiet ma hemm li huwa jista' jagħmel regoli, jew li jagħmel regoli fejn il-Kostituzzjoni ma tipprovdiex għal xi sitwazzjoni partikolari, jew addirittura jżid mar-rekwiżiti fil-Kostituzzjoni. Dak li għamel il-Kumitat, meta huwa ħoloq regoli huwa abbuż tal-liġi għax arroga għalih in-nifsu poter li ma kellux.

14. Huwa abbuż li wieħed jinterpreta l-artikolu 96A (8) li jagħti l-poter lil dan il-Kumitat li jirregola l-proċedura tiegħu stess bħala li din tinkludi wkoll li huwa jista jagħmel ir-regoli biex jgħid x'jiġri meta Maġistrat membru tal-Kumitat japplika għal Imħallef, il-kriterji għal eliġibilita tal-ħatriet u li dawk li ma jintagħżlux mill-President jistgħu jiġu magħżula jekk tinħoloq xi vakanza fi żmien sentejn. Illi dan ifisser li kull minn japplika meta terġa toħroġ sejħa għall-espressjoni ta' interess sejjer jitqiegħed fi żvantaġġ kbir u dan peress li diġa hemm tmien (8) persuni li ser jibqgħu fuq dak ir-reġistru, għal sentejn, bil-possibilita remota immens li xi applikant ġdid jiġi aċċettat u rakkomandat lil President ta' Malta u li dan ikun wieħed mit-tliet kandidati li jiġu suġġeriti lill-President ta' Malta għall-ħatra ta' Imħallef. Konsegwentement ukoll, dan sejjer joħloq element ta' diskriminazzjoni fil-konfront tar-rikorrenti liema diskriminazzjoni hija pprojbita mill-Kostituzzjoni u mill-Konvenzjoni Ewropea għall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem.

15. Fost ir-regoli li għoġbu joħloq il-Kumitat hemm ukoll, regola numru tlieta (3) taħt il-paragrafu tnejn (2) intestat Important notice to candidates, li ma tinstab imkien fil-Kostituzzjoni, li "***No Applicant shall be recommended for judicial office by the Committee unless at least 12 months would have lapsed from the date when all political and other affiliations have been severed and the date of the report to the President making a recommendation.*"** Ir-rikorrenti tassigura lil din l-Onorabbli Qorti li hija ma għandha ebda affiljazzjoni politika jew oħra u dak li qed titlob huwa biss li kollox isir skond dak rikjest mil-Kostituzzjoni ta' Malta.

16. Fif diġa ingħad, minn imkien ma jirriżulta mill-Kostituzzjoni ta' Malta li tali Kostituzzjoni tagħti poter lil dan il-Kumitat sabiex jistabilixxi, iżid jew inaqqas mal-kriterji stabiliti fl-artikolu 96B (2) tal-Kostituzzjoni ta' Malta għal ħatra tal-Ġudikanti.

17. Agħar minn hekk, jirriżulta mill-istqarrija maħruġa mill-President ta' Malta datata 15 ta' April, 2021, li l-"*Kumitat **<u>kollettivament</u>** iddelibera dwar ir-rakkomandazzjonijiet li huwa tenut jagħmel lill-Eċċellenza Tiegħu l-President skont l-Artiklu 96(A) tal-Kostituzzjoni ta' Malta*". Kollettivament tfisser kollha, inkluż allura l-Maġistrat li ġiet rakkomandata lill-istess President li hija iddoneja sabiex

isservi ta' Imħallef. Oltre dan, mill-istess stqarrija, jirriżulta li "*Għalhekk,* ***fuq il-fehma unanima tal-Membri tal-imsemmi Kumitat"*** *u fuq indikazzjoni ċara ta' min fl-opinjoni tal-Kumitat kienu dawk li l-aħtar għandhom mertu u illi huma l-aktar idoneji għall-kariga ta' Imħallef fil-Qrati Superjuri***.** Dan ifisser li l-istess Kumitat lill-President ta' Malta ma għarfux li l-Kumitat kien kompost minn membru nieqes.

18. Għalhekk jirriżulta ċar li l-Kumitat dwar il-Ħatriet tal-Ġudikatura ma kienx kompost skont il-liġi u biex jagħmel tajjeb għal dan in-nuqqas ħoloq regola huwa stess u naqqas membru mill-Kumitat l-għaliex dak il-membru applikat għall-kariga ta' Imħallef meta dan ma setax isir legalment u konsegwentement mar ultra vires il-Kostituzzjoni.

19. Ukoll, ġaladarba dan l-artiklu 96A tal-Kostituzzjoni qed jitkellem fuq rakkomandazzjoni lill-President ta' Malta dwar min, fil-fehma tiegħu huwa idoneju għall-ħatra ta' kariga ta' Imħallef jew Maġistrat, dan il-proċess għandu jkun wieħed trasparenti u mhux sigriet jew kunfidenzjali l-għaliex min japplika jkun qiegħed fl-impossibbilita` li jista' jikkontesta, jekk ikun il-każ, rakkomandazzjonijiet magħmulin mill-istess Kumitat lill-President ta' Malta. Konsegwentement, dan l-artikolu jmur ukoll kontra d-disposizzjonijiet tal-istess Kostituzzjoni, fost oħrajn, dawk tal-liberta` tal-espressjoni u għad-dritt li joħroġ mill-istess dwar id-dritt tal-informazzjoni. Dan id-dritt huwa essenzjali anke sabiex il-ħidma tiegħu tkun fil-miftuħ u ma jkunx hemm dubji dwar l-operat tiegħu, bħal per eżempju jekk kienx hemm astensjoni ta' xi membru jew membri partikolari li jaf ikollhom ħbiberija ma' xi applikanti. Malta hija żgħira u n-nies huma magħrufa. Għalhekk, anke fl-interess tat-trasparenza, l-proċeduri kollha, kif diġa` jsir f'Kumitati oħra, fosthom dawk Parlamentari għal ħatriet pubbliċi, għandhom isiru fil-miftuħ u mhux fil-magħluq, u l-informazzjoni tkun kollha disponibbli u mhux tinżamm mistura.

20. L-esponenti għandha interess f'din it-talba stante li hija avukat u hija eliġibbli għal ħatra ta' Ġudikant u tixtieq tassigura ruħha li s-sejħiet li saru u li għad iridu jsiru għal ħatra ta' Ġudikanti jkunu skont il-Kostituzzjoni ta' Malta u tista` tassigura lil min intagħżel li tali proċeduri qed isiru sabiex kollox isir skont il-liġi għaliex ħadd ma hu 'l fuq mil-liġi.

Talbet lil din il-Qorti sabiex:

1. Il-Kumitat dwar il-Ħatriet tal-Ġudikatura ma kienx kompost ai termini tal-Artikolu 96A tal-Kostituzzjoni ta' Malta meta għamel l-intervisti lil min applika għal ħatra ta' ġudikant skont is-sejħa għal espressjoni ta' interess datata 12 ta' Frar, 2021 u mhux ser ikun hekk kompost għal perjodu ta' sentejn mid-data tar-rakkomandazzjoni magħmula lill-President ta' Malta. Konsegwentement, ir-rakkomandazzjoni magħmula lill-President ta' Malta u kull rakkomandazzjoni li huwa sejjer jagħmel sakemm tibqa din is-sitwazzjoni hija nulla u bla effett.

2. Il-Kumitat dwar il-Ħatriet tal-Ġudikatura aġixxa *ultra vires* il-poteri mogħtija lilu mill-Kostituzzjoni meta ppubblika l-*Judicial Appointments committee – rules*

and guidelines u li fihom stabilixxa, fost oħrajn, kriterji oħra għall-eliġibilita' tal-ħatra ta' Ġudikant u l-perjodu ta' validita' tal-assessments li saru fir-rigward ta' dawk il-kandidati li ma ntagħżlux mill-President ta' Malta u l-proċedura fir-rigward,; li kemm-il darba maġistrat li jkun membru tal-Kumitat japplika għal ħatra ta' imħallef, l-Kumitat għandu jmexxi mingħajr dak jew dik il-maġistrat, u li l-ebda applikant ma huwa ser jiġi rakkomandat lill-President ta' Malta sakemm ma jkunux għaddew tnax (12)-il xahar minn meta jkun qatt kull tip ta' affiljazzjoni u li l-proċeduri tiegħu jinżammu fil-magħluq u li l-ebda informazzjoni ma għandha tingħata lill-applikanti ħlief jekk ġewx rakkomandati jew le, bil-konsegwenza wkoll li tali regoli huma leżivi għad-drittijiet fundamentali tar-rikorrenti sanċiti fl-Artikolu 10 tal-Konvenzjoni Ewropea għall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u tal-Libertajiet Fondamentali [l-Artikolu 10 tal-Ewwel Skeda tal-Kapitolu 319 tal-Liġijiet ta' Malta] u/jew fl-Artikolu 41 tal-Kostituzzjoni tar-Repubblika ta' Malta, kif ukoll kif sanċiti fil-protokoll numru 12 għal Konvenzjoni Ewropea għall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u tal-Libertajiet Fundamentali u tal-Artikolu 14 tal-Konvenzjoni Ewropea għall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u tal-Libertajiet Fondamentali [l-Artikolu 14 tal-Ewwel Skeda tal-Kapitolu 319 tal-Liġijiet ta' Malta] u/jew fl-Artikolu 45 tal-Kostituzzjoni tar-Repubblika ta' Malta.

3. L-artikolu 96A tal-Kostituzzjoni u/jew l-applikazzjoni u t-tħaddim tiegħu imur kontra l-istess Kostituzzjoni, u l-Konvenzjoni għall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem inkluż, id-dritt għall-informazzjoni naxxenti mid-dritt fundamentali għall-liberta´ tal-Espressjoni sanċit fl-Artikolu 10 tal-Konvenzjoni Ewropea għall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u tal-Libertajiet Fondamentali [l-Artikolu 10 tal-Ewwel Skeda tal-Kapitolu 319 tal-Liġijiet ta' Malta] u/jew fl-Artikolu 41 tal-Kostituzzjoni tar-Repubblika ta' Malta jekk tali proċeduri jibqgħu isiru fil-magħluq u li jkunu sigrieti u kunfidenzjali u għad-dritt fundamentali tagħha kontra d-diskriminazzjoni kif sanċit fil-protokoll numru 12 għal Konvenzjoni Ewropea għall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u tal-Libertajiet Fundamentali u tal-Artikolu 14 tal-Konvenzjoni Ewropea għall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u tal-Libertajiet Fondamentali [l-Artikolu 14 tal-Ewwel Skeda tal-Kapitolu 319 tal-Liġijiet ta' Malta] u/jew fl-Artikolu 45 tal-Kostituzzjoni tar-Repubblika ta' Malta.

4. Konsegwentement tgħaddi sabiex tipprovdi u tagħti dawk il-provvedimenti u rimedji Kostituzzjonali u/jew Konvenzjonali kollha neċessarji u opportuni.

Rat ir-Risposta tal-Kumitat dwar il-Ħatriet tal-Ġudikatura li permezz tagħha eċċepixxa illi :

1. Preliminarjament, ir-rikorrenti għandha ġġib prova skont il-liġi tal-interess ġuridiku tagħha kif ukoll tal-istat ta' vittma tagħha, u fin-nuqqas l-azzjoni tagħha għandha tiġi riġettata.

2. Preliminarjament ukoll u mingħajr preġudizzju għas-sueċċepit, qed jiġi eċċepit l-irritwalità u n-nullità ta' l-azzjoni odjerna in kwantu tirrigwarda l-ewwel talba tar-rikorrenti, u ċjoè dik it-talba li hija diretta fil-konfront tal-ħidma żvolta mill-Kumitat eċċipjenti in segwitu għas-sejħa għal espressjoni ta' nteress datata 12 ta' Frar, 2021

(minn issa ‘l quddiem imsejħa “is-Sejħa”), kif ukoll in kwantu tirrigwarda t-tieni talba tar-rikorrenti sa fejn din hija diretta għal sejbien li l-Kumitat eċċipjenti aġixxa *ultra vires* is-setgħat tiegħu, u dan billi tali talbiet kif imsejsa bil-kawżali dedotti mir-rikorrenti ma jistgħux jifformaw il-meritu ta’ kawża kostituzzjonali, billi la huma bażati fuq xi waħda mid-disposizzjonijiet ta’ l-artikoli 33 sa 45 tal-Kostituzzjoni jew xi disposizzjoni ta’ l-Att dwar il-Konvenzjoni Ewropea (Kapitlu 319 tal-liġijiet ta’ Malta), u lanqas ma huma bażati fuq l-artikolu 116 tal-Kostituzzjoni, u billi wkoll sa fejn jirrigwarda l-istess talbiet, ir-rikors promotur ma sarx fil-forma li trid il-liġi u jivvjola l-artikolu 156 tal-Kodiċi ta’ Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili

3. Mingħajr preġudizzju għas-sueċċepit, it-talbiet tar-rikorrenti huma nfondati kemm fil-fatt u kemm fid-dritt, billi l-Kumitat eċċipjenti kellu s-setgħa u d-dmir li jagħmel ir-regoli dwar il-proċedura tiegħu nnifsu li r-rikorrenti qed timpunja, u dan bis-saħħa tal-artikolu 96A(8) tal-Kostituzzjoni.

4. Mingħajr preġudizzju għas-sueċċepit, it-talbiet tar-rikorrenti huma wkoll infondati kemm fil-fatt u kemm fid-dritt, billi sa fejn ir-rikorrenti qed timpunja l-operat tal-Kumitat eċċipjenti in kwantu allegatament sar fin-nuqqas tal-membru elett minn fost il-maġistrati tal-qrati inferjuri, japplika u jgħodd l-artikolu 121(2) tal-Kostituzzjoni li jgħodd għall-Kumitat eċċipjenti bis-saħħa tal-artikolu 101A(8) tal-Kostituzzjoni.

5. Mingħajr preġudizzju għas-sueċċepit, it-talbiet tar-rikorrenti huma f’kull każ infondati kemm fil-fatt u kemm fid-dritt billi skont l-artikolu 121(3) tal-Kostituzzjoni, li jgħodd għall-Kumitat eċċipjenti bis-saħħa tal-artikolu 101A(8) tal-Kostituzzjoni, l-assenza ta’ xi membru tal-Kumitat ma jaffettwax il-validità ta’ l-operat tal-Kumitat eċċipjenti, b’mod partikolari billi r-rakkomandazzjonijiet magħmula mill-Kumitat eċċipjenti saru bil-qbil unanimu tal-membri li kienu preżenti, u kwindi l-assenza ta’ membru wieħed ma kienx se jbiddel l-eżitu finali.

6. Mingħajr preġudizzju għas-sueċċepit, sa fejn l-azzjoni tar-rikorrenti hija diretta kontra r-regola numru sebgħa, taħt l-intestatura numerata ħamsa u titolata “Assessment of Candidates”, jiġi eċċepit illi din ir-regola hija pjenament in konformità mad-dmirijiet u mal-funzjonijiet tal-Kumitat eċċipjenti kif elenkati fl-artikolu 96A(6) tal-Kostituzzjoni, billi l-Kostituzzjoni ma tridx li l-applikazzjonijiet li jsiru lill-Kumitat eċċipjenti jkunu validi biss għal xi perjodu ta’ żmien, u l-funzjoni tal-Kumitat hija li tibgħat lill-President, permezz tas-Segretarju, l-ismijiet ta’ tliet kandidati li fl-opinjoni tiegħu jkunu l-aktar idonji għall-ħatra ta’ Mħallef, u dan irrispettivament miż-żmien meta saret l-applikazzjoni. Barra minn hekk, huwa bla bażi l-ilment tar-rikorrenti li min japplika posterjorment għas-Sejħa se jkun preġudikat jew f’posizzjoni ta’ żvantaġġ ħdejn min applika qablu.

7. Mingħajr preġudizzju għas-sueċċepit, sa fejn ir-rikorrenti tilmenta illi r-regoli pubblikati mill-Kumitat eċċipjenti jżidu kriterji ta’ eliġibilità li ma jinstabux fil-Kostituzzjoni, il-Kumitat jeċċepixxi illi huwa d-dmir u l-mansjoni tiegħu illi jevalwa kandidati b’dak il-mod li jidhirlu xieraq, a tenur tal-artikolu 96A(6)(ċ), kif ukoll li jagħti l-fehma tiegħu lill-President dwar l-idoneità tal-kandidati interessati, a tenur tal-artikolu 96A(6)(d), u tali dmirijiet u mansjonijiet neċessarjament ifissru li l-

Kumitat eċċipjenti jqis u jikkonsidra d-diversi fatturi li jagħmlu kandidat aktar eliġibbli minn kandidati oħra. Kemm hu hekk, illi l-artikolu 96A(8) jimponi d-dmir fuq il-Kumitat eċċipjenti illi "*jippubblika mingħajr ma jkun soġġett għall-ebda direzzjoni, il-politika tiegħu li għandha tinkludi fost l-oħrajn iż-żamma ta' bilanċ bejn is-sessi fil-ħatra tal-membri tal-ġudikatura liema politika għandha tkun ta' gwida għall-Kumitat*".

8. Mingħajr ebda preġudizzju għas-sueċċepit, f'kull każ kull regola pubblikata mill-Kumitat eċċipjenti a tenur tal-artikolu 96A(8) tal-Kostituzzjoni hija oġġettivament ġustifikata u għalhekk ukoll it-talbiet tar-rikorrenti huma nfondati kemm fil-fatt u kemm fid-dritt.

9. Mingħajr ebda preġudizzju għas-sueċċepit, is-smigħ ta' din il-kawża għandu jsir mingħajr ma jiġi vjolat dak li jipprovdi l-artikolu 96A(7) tal-Kostituzzjoni.

10. Mingħajr ebda preġudizzju għas-sueċċepit, it-talbiet tar-rikorrenti huma lkoll infondati kemm fil-fatt u kemm fid-dritt, billi l-artikolu 96A tal-Kostituzzjoni ma jilledi ebda dritt fondamentali tar-rikorrenti, kif se jiġi ippruvat waqt it-trattazzjoni u s-smigħ ta' dan ir-rikors, tant illi l-istess disposizzjoni saret in pjena konformità mal-prinċipji u r-regoli applikabbli dwar il-materja tal-ħatriet tal-membri tal-Ġudikatura.

Rat ir-Risposta Ġuramentata tal-Avukat tal-Istat li permezz tagħha eċċepixxa illi:

Huwa jirrespinġi l-pretensjonijiet vantati fir-rikors promotur bħala infondati fil-fatt u fid-dritt, u dan għas-segwenti motivi li qegħdin jiġu rilevati mingħajr preġudizzju għal xulxin fl-ordni li ġej:

1. Ir-rikorrenti ma għandhiex, lanqas fl-apparenza, interess ġuridiku biex tirreklama stat ta' vittma ta' ksur tad-drittijiet fondamentali ċitati fir-rikors promotur u dan prinċipalment, iżda mhux biss, minħabba l-fatt illi r-rikorrent imkien ma tistqarr illi hija kienet kandidat fil-proċess ta' għażla ta' membri tal-ġudikatura illi hija qegħda tippretendi li timpunja. Illi in kwantu r-rikorrent tipprova tistabbilixxi l-allegat interess ġuridiku tagħha mal-fatt illi hija avukat li hija eliġibbli biex tapplika għal ħatra fil-ġudikatura, dak il-fatt ma jeradikax l-interess ġuridiku attwali li tirrikjedi l-liġi, kif lanqas ma jeradika l-interess ġuridiku x-xewqa tar-rikorrent li tkun tista' taċċerta li kollox sar skont il-liġi.

2. L-azzjoni odjerna kif proposta mir-rikorrenti hija neboluża għall-aħħar, u għalhekk nulla u bla ebda effett fil-Liġi, u dan stante li tipproponi f'nifs wieħed sia azzjoni ta' reviżjoni ta' deċiżjoni amministrattiva in kwantu titlob l-invalidita` tal-ħatra ta' ġudikanti ġodda minħabba allegati nuqqasijiet proċedurali, kif ukoll tippreżenta rikors kostituzzjonali u tallega ksur effettiv tad-drittijiet fundamental tal-bniedem, u dan bi ksur tal-massima legali *electa una via non datum recursus ad alteram*;

3. In kwantu, għalkemm b'nuqqas ta' kjarezza, r-rikorrent donnha qiegħda tippretendi li teżerċita wkoll *actio popolaris* fit-termini tal-Artikolu 116 tal-Kostituzzjoni billi qiegħda tallega illi l-Artikolu 96A tal-istess Kostituzzjoni, sa fejn jipprovdi għall-kunfidenzjalita` tal-proċeduri quddiem il-Kumitat dwar il-Ħatriet tal-Ġudikatura, 'imur kontra l-istess Kostituzzjoni', l-azzjoni hija wkoll monka stante illi azzjoni bħal dik, skont l-istess artikolu 116, ma tistax tkun imsejsa fuq allegata inkonsistenza mad-dispożizzjonijiet ta l-artikoli 33 sa 45 tal-Kostituzzjoni, kif fil-fatt tagħmel ir-rikorrenti;

4. Sa fejn l-esponenti jifhem li si tratta ta' talba għal dikjarazzjoni ta' nullita` minħabba allegat aġir *ultra vires* da parti tal-Kumitat intimat, hekk kif jidher li hu l-każ fl-ewwel u t-tieni talba, l-azzjoni odjerna hija effettivament nulla stante li tali talbiet ma jistgħux jiġu ppreżentati f'ambitu ta' kawża kostituzzjonali, u dina l-Onorabbli Qorti, fil-vesti tagħha ta' sede kostituzzjonali, m'għandhiex il-kompetenza biex effettivament tiddeċiedi talbiet ta' din ix-xorta, li kellhom jitressqu separatament permezz ta' azzjoni appożita bil-proċedura tar-Rikors Maħluf;

5. Referibbilment għall-ewwel talba, il-fatt illi l-Kumitat dwar il-Ħatriet fil-Ġudikatura kellu vakanza fil-kompozizzjoni tiegħu b'riżultat ta' astensjoni tal-Maġistrat li tifforma parti mill-istess kumitat ma jwassalx għall-konsegwenza illi l-istess kumitat ma kienx kompost skont l-Artikolu 96A tal-Kostituzzjoni meta pproċessa l-espressjonijiet ta' interess magħmula lilu wara s-sejħa tat-12 ta' Frar 2021, jew inkella li mhux ser ikun hekk kompost fil-futur, b'dan għalhekk illi ma jistax jingħad illi r-rakkomandazzjonijiet li saru mill-Kumitat intimat kienu *ultra vires*, jew altrimenti invalidi;

6. Referibbilment għat-tieni talba, il-Kumitat dwar il-Ħatriet tal-Ġudikatura ma eċċediex il-poteri legali tiegħu meta ppubblika l-"*Judicial Appointments Committee - Rules and Guidelines*". Il-Kumitat huwa espliċitament awtorizzat, anzi obbligat, li jippubblika l-politika tiegħu skont l-Artikolu 96A(8) tal-Kostituzzjoni li jistipula b'mod ċar illi l-Kumitat *"għandu d-dmir li jippubblika mingħajr ma jkun soġġett għall-ebda direzzjoni, il-politika tiegħu li għandha tinkludi fost l-oħrajn iż-żamma ta' bilanċ bejn is-sessi fil-ħatra tal-membri tal-ġudikatura liema politika għandha tkun ta' gwida għall-Kumitat"*. Għalhekk l-elementi tal-politika tal-Kumitat bħal ma huma l-perijodu tal-validità tal-apprezzamenti u l-kostatazzjonijiet magħmula minnu, il-mod kif iqis il-ksib tal-bilanċ bejn id-dritt ta' assoċjazzjoni (politika jew xort' oħra) u l-ħtieġa li tiġi salvagwardjata l-indipendenza u l-awtorità tal-ġudikatura, u l-konsegwenza ta' astensjoni jew rikuża ta' membru, huma ħwejjeġ illi l-Kumitat għandu kull dritt, jekk mhux ukoll obbligu, li jkun trasparenti dwarhom. Apparti minn hekk, ir-regolament ta' dawn il-kwistjonijiet mill-Kumitat sar b'mod oġġettivament ġustifikat, proporzjanat u bilanċjat u illi huwa konformi mar-rispett għad-drittijiet fondamentali tal-libertà ta' l-espressjoni u mad-dritt għall-protezzjoni minn diskriminazzjoni.

7. Il-fatt illi skont l-istess Artikolu 96A (7) tal-Kostituzzjoni *"Il-proċeduri tal-Kumitat ikunu kunfidenzjali u jinżammu fil-magħluq u l-ebda membru jew segretarju tal-Kumitat ma għandu jintalab jixhed quddiem xi qorti jew korp ieħor fir-rigward ta' xi dokument riċevut jew xi ħaġa diskussa jew trasmessa lil jew mill-Kumitat"* huwa wkoll oġġettivament ġustifikat u konformi mar-rekwiżiti tal-Istat tad-Dritt.

Din il-kunfidenzjalità hija wkoll ġustifikata oġġettivament peress illi l-kandidati għall-ħatriet fil-ġudikatura huma meħtieġa illi jissottomettu ħafna informazzjoni personali u kunfidenzjali lill-Kumitat biex dan ikun jista' jagħmel apprezzament xieraq tal-idonejità tagħhom għall-ħatra. Dik il-kunfidenzjalità hija wkoll meħtieġa biex tinkoraġġixxi avukati interessati sabiex japplikaw mingħajr il-periklu illi l-fatt li jkunu applikaw u ma ntagħżlux jeffettwa l-karriera professjonali tagħhom fil-prattika libera tal-professjoni legali u/jew mad-ditta legali li timpjegahom. Għalhekk anke din il-kunfidenzjalità u riżervatezza hija wkoll konformi mar-rispett tad-dritt għal-libertà ta' l-espressjoni (inkluż dak l-aspett tiegħu dwar id-dritt ta' aċċess għall-informazzjoni) u ma' dak tal-protezzjoni mid-diskriminazzjoni u ma tohloqx *per se* xi sitwazzjoni diskriminatorja. Illi, fi kwalsiasi każ, id-dritt għall-aċċess għall-informazzjoni fl-ebda kuntest ma huwa wieħed assolut u l-protezzjoni tal-privatezza hija dejjem meqjusa bħala restrizzjoni ġustifikata fuq dan id-dritt meta imposta fil-qies xieraq.

8. Referibbilment għall-ewwel u t-tieni talba, ma jirriżultax, għalhekk, illi l-kumitat intimat aġixxa b'mod *ultra* vires meta għamel ir-rakkomandazzjonijiet lill-President ta' Malta dwar il-ħatra ta' ġudikanti, u ma hemm ebda lok għalfejn tali rakkomandazzjonijiet għandhom jigu riveduti jew b'mod ieħor annullati;

9. Mingħajr preġudizzju għall-premess, b'referenza għat-tieni u t-tielet talba, b'ebda mod ma jista' jitqies li jkun sar xi ksur ta' l-Artikolu 45 tal-Kostituzzjoni jew tal-Artikolu 14 tal-Konvenzjoni Ewropea tad-Drittijiet Fundamentali tal-Bniedem, u dan stante li ma jirriżultax illi l-lanjanza tar-rikorrenti tikkwalifika bħala 'protected category' maħsuba u hemm elenkata;

10. In oltre, ukoll b'referenza għat-tieni u t-tielet talba, lanqas ma jista' jirriżulta xi ksur ta' l-Artikolu 41 tal-Kostituzzjoni jew tal-Artikolu 10 tal-Konvenzjoni, kif allegat;

Rat ir-Risposta tal-Kummissjoni għall-Amministrazzjoni tal-Ġustizzja li permezz tagħha eċċepiet illi:

1. Jidher illi r-rikorrenti qed tallega ksur ta' drittijiet fundamentali u titlob rimedji Kostituzzjonali u/jew Konvenzjonali [kif jirriżulta ċar mit-tielet u r-raba' talba], u fl-istess waqt qed titlob dikjarazzjoni ta' nullita' imsejsa fuq allegati nuqqasijiet proċedurali, inkluż allegat aġir ultra vires da parti tal-Kumitat dwar il-Ħatriet tal-Gudikatura. Ghalhekk, il-Kummissjoni esponenti qieghda preliminarjament teċċepixxi n-nullita' tar-rikors promotur u dan ghaliex l-ewwel u t-tieni talba tar-rikorrenti, ladarba mhumiex imsejsa fuq allegat ksur ta' drittijiet fondamentali, ma setghux jitressqu b'rikors sempliċi, iżda kellhom semmai jitressqu permezz ta' azzjoni appożita bil-proċedura tar-rikors maħluf kif jilob l-Artiklu 164(i) tal-Kap 12 tal-Liġijiet ta' Malta;

2. Fil-mertu, u bla hsara ghall-eċċezzjonijiet preliminari moghtija, il-Kumitat intimat aġixxa u ddelibera fil-parametri tal-liġi b'mod awtonomu u indipendenti mill-Kummissjoni eċċipjenti. Dan jitolbu l-istess Artiklu 96A tal-Kostituzzjoni, li jispeċifika illi l-membri tal-Kumitat "ghandhom jaġixxu skont il-ġudizzju

> individwali taghhom u ma jkunux soġġetti ghad-direzzjoni jew kontroll ta' xi persuna jew awtorita’ ohra" (ara l-Artiklu 96A(4) tal-Kostituzzjoni);
>
> 3. F’kull każ, il-Kummissjoni tiċħad illi aġixxiet b'xi mod li jikser il-liġi jew li wettqet xi aġir leżiv fil-konfront tar-rikorrenti. Ir-rikorrenti jehtiġilha ghalhekk tipprova l-allegazzjonijiet u l-pretensjonijiet taghha;

Rat is-sentenza tagħha in parte tat-2 ta’ Diċembru 2021 li permezz tagħha astjeniet milli tieħu konjizzjoni tal-ewwel u t-tieni talba.

Rat l-atti tal-kawża.

Semgħet it-trattazzjoni bil-fomm tal-abbli rikorrenti u tal-abbli avukati difensuri tal-intimati.

Ikkunsidrat:

Din is-sentenza hija dwar it-tielet talba li permezz tagħha l-Qorti qiegħdha in suċċint tintalab sabiex tiddikjara li l-Art. 96A tal-Kostituzzjoni ta’ Malta u/jew l-applikazzjoni u t-tħaddim tiegħu jmur kontra:

(i) L-istess Kostituzzjoni.

(ii) Għadd ta’ disposizzjonijiet tal-Konvenzjoni għall-Protezzjoni tad-Drittijiet tal-Bniedem u tal-Libertajiet Fondamentali.

Dwar para (i):

L-Artiklu 6 tal-Kostituzzjoni ta’ Malta jitkellem dwar is-supremazija tal-Kostituzzjoni. Dan jimplika li d-disposizzjonijiet tal-Kostituzzjoni huma kollha

ugwali. Għalhekk mhuwiex maħsub li parti mill-Kostituzzjoni titqies kontra parti oħra tal-Kostituzzjoni. Huwa prinċipju loġiku li d-dispożizzjonijiet differenti tal-Kostituzzjoni, kull waħda ugwalment suprema, ma jitqisux li huma f'konflitt ma' xulxin. Hemm ġurisprudenza kważi kostanti f'dan is-sens.[1] L-unika eċċezzjoni hija l-artikolu 66 tal-Kostituzzjoni, fejn il-Leġislatur ried li ebda tibdil tad-dispożizzjonijiet tal-Kostituzzjoni ma jkun validu jekk skont l-istess artikolu, ikun jeħtieġ il-vot ta' żewġ terzi tal-membri tal-Kamra tad-Deputati.

Dwar para (ii):

L-artikolu 3 tal-Kap 319 jipprovdi li "fejn ikun hemm xi **liġi ordinarja** li tkun inkonsistenti mad-**Drittijiet tal-Bniedem u Libertajiet Fundamentali**, l-imsemmija Drittijiet u Libertajiet Fundamentali għandhom jipprevalu u dik il-liġi ordinarja għandha sa fejn tkun inkonsistenti, tkun bla effett."

"Drittijiet tal-Bniedem u Libertajiet Fundamentali" huma definiti fl-Artiklu 2 tal-istess Kap bħala l-Artikli tal-Konvenzjoni li jinstabu mniżżlin fl-Ewwel Skeda tiegħu.

L-Artikolu 2 tal-istess Att jgħid li: "**liġi ordinarja** tfisser kull dokument li għandu s-saħħa ta' liġi u kull regola ta' liġi mhux miktuba**, minbarra l-Kostituzzjoni ta' Malta**"**.**

Dan il-Kap għalhekk jistabbilixxi ġerarkija stretta ta' normi. Il-liġijiet ordinarji huma soġġetti għall-Konvenzjoni, iżda l-Kostituzzjoni ta' Malta mhix. Li jfisser li l-liġi li tagħmel il-Konvenzjoni[2] bħala parti mil-liġi ta' Malta tgħid

[1] Anthony Debono v Prim Ministru 28.06.1994 Qorti Kostituzzjonali; Dr Harry Vassallo v Prim Ministru 09.10.2001 Prim'Awla (Kost); Norman Vella v Avukat Generali 19.11.2020 Prim'Awla (Kost); Ara *contra:* Paul Stoner v Prim Ministru 22.02.1995 fejn f'dak il-każ, artikolu tal-Kostituzzjoni ġie dikjarat anti-Kostituzzjonali, billi ġie deċiż li l-artikolu 44(4)(c) kien qed joħloq diskriminazzjoni kontra l-irġiel.

[2] Jew aħjar partijiet minnha.

espressament li l-ebda dispożizzjoni tal-Kostituzzjoni ma tista' titqies li tmur kontra l-Konvenzjoni. Fil-ġerarkija tal-liġijiet, il-Kostituzzjoni tibqa' suprema.

Fiċ-ċirkostanzi, mhix sejra tillibera lill-Kummissjoni għall-Amministrazzjoni tal-Ġustizzja mill-osservanza tal-ġudizzju.

Decide:

Għal dawn il-motivi, l-Qorti m'għandha l-ebda għażla għajr li tiċħad it-tielet talba.

Spejjeż a kariku tar-rikorrenti.

Moqrija.

ONOR. IMĦALLEF
GRAZIO MERCIECA